

Title :	สีฟ้า-พยับหมอก ดอกไม้ประดับ ในหอสมุดของทาง
Subject Heading 1 :	
Subject Heading 2 :	
Source :	สวนจิตรลดา
Date :	วันจันทร์ ที่ 15 กันยายน 2557 96.20

สีฟ้า และ ‘พยับหมอก’

๗๒

กลองชนะปี่มอังก่อกึก
แตรงอนแตรฝรั่งเป็นคู่เคียง
จึงให้เคลื่อนรถทรงบรมศพ
โดยกระบวนไปตามรัถยา

พันลิกคริกครันสนั่นเสียง
สำเนียงเอิกเกริกเป็นไกลา
พระจอมภพธิราชยักขา
ยังมหาเมรุมาศรฐีฯ

นาง

ยับหมอกบนพระตำหนัก

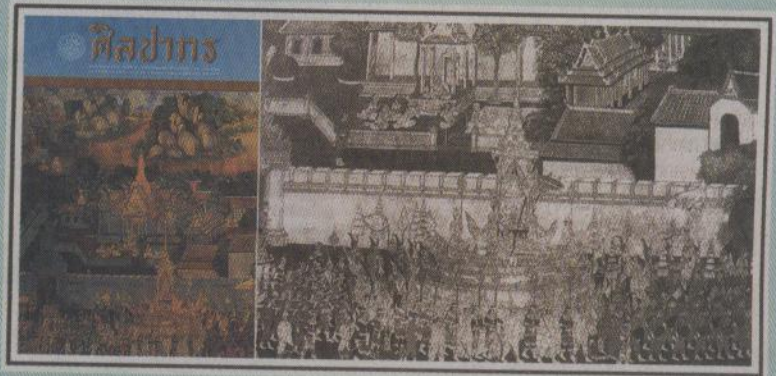
ต้นดอกสีฟ้า

ตำหนักส่วนของพระที่นั่ง

และใช้ประโยชน์ได้ดี ซึ่งทุกอย่าง
ระประสงค์ พระตำหนักเป็นการ
หว่างสถาปัตยกรรมล้านนา กับ
ของสวิตเซอร์แลนด์ และบ้านไม้
ริมสองชั้นและชั้นลอย สำหรับที่
แยกเป็นสี่ส่วน ทุกส่วนเชื่อมต่อ
หลังเดียวเสมอกับลานกว้าง ส่วน
อยู่ตามไหล่เนินเขา มีลักษณะ
ล และเชิงชายแกะสลักลายเมฆ
จำหลัก มีพิธีลงเสาเอกที่คนภาค
พิธีปลูกเสาเดือน เมื่อวันที่ 26

งานพระเมรุ หรืองานศพเจ้านายมีในวรรณคดีหลายเล่ม นอกจากมีในรามเกียรติ์ ซึ่ง
สะท้อนวิถีประเพณีศพเจ้านาย ครั้นรัชกาลที่ 1 ก็ยกมานี้แล้ว ยังมีในอิเหนา, ขุนช้าง
ขุนแผน, ลักษณะวงศ์ ฯลฯ ที่ผู้สอนวรรณคดีควรยกมาให้นักเรียนนักศึกษาจำไว้ และช่วยกัน
เผยแพร่อุสสารณะ

ปัญหามีว่า วรรณคดียังมีชีวิตอยู่หรือ?

(ซ้าย) นิยายสารศิลปะการ ปีที่ 51 ฉบับที่ 1 ม.ค.-ก.พ. 2551 (ขวา) ขบวน
แห่ศพทศกัณฐ์ที่จัดตั้งบนพระมหาพิชัยราชรถจากจิตรกรรมฝาผนังเรื่องรามเกียรติ์
ที่ระเบียงวัดพระศรีรัตนศาสดาราม

ก็จัดจำเป็น “อมรรัตน์” บอกเล่าว่า นอก
จากจะเป็นบ้านของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
ที่ประทับแรมในหนึ่งปี พระตำหนักคอยดั่งยังมี
ส่วนที่เป็นบ้านของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ
และ ท่านผู้หญิงทัศนาวลัย ศรสงคราม

“โดยถ้าดูจากทางขึ้นพระตำหนักซึ่งจะมีอยู่
ทางเดียวสำหรับขึ้น-ลง ส่วนแรกที่เราจะเห็น
คือพระตำหนักในส่วนที่เป็นของสมเด็จพระเจ้า
พี่นางเธอฯ หลักสังเกตง่าย ๆ คือในส่วนของ
สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ จะปลูกดอกไม้สีฟ้า
ไว้รอบพระตำหนัก เพราะเป็นดอกไม้สีฟ้าโปรด
มาก ถัดไปเป็นส่วนของท่านผู้หญิงทัศนาวลัย
จะมีดอกกล้วยไม้ไทย ปลูกไว้โดยรอบรวมทั้ง
ทางด้านหน้าประตูทางเข้าพระตำหนัก เพราะ
ท่านผู้หญิงชอบดอกกล้วยไม้ไทยต่อจากนั้นจึง
เป็นส่วนของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ซึ่งจะปลูกดอกไม้สีแดง
เต็มไปหมด”

อมรรัตน์ยังชี้ให้ดูประตูทางเข้าพระตำหนัก
ในส่วนของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ที่เป็น
ประตูไม้และแกะสลักรูปสุนัขทรงเลี้ยงไว้ด้วย

“ไม่เพียงแต่โปรดดอกไม้สีฟ้าเท่านั้น
ยังทรงลงมือปลูกดอกไม้ด้วยพระองค์เอง โดย
ดอกไม้ที่ปลูกคือ ต้นพยับหมอก ทรงปลูกไว้
ด้านหน้าทางเข้าพระตำหนักในส่วนของ
พระองค์” เจ้าหน้าที่ต้อนรับคอยดูแลขึ้น
พร้อมกับพาเดินไปดูต้นพยับหมอกที่สมเด็จพระ
เจ้าพี่นางเธอฯ ทรงปลูกไว้ เวลาที่ดอกพยับ
หมอกสีฟ้าจางๆ หรือสีเทาๆ มีดอกประดับ
ต้นอยู่หนึ่งซ่อใหญ่

เป็นที่รับรู้กันในหมู่ข้าราชการบริพารว่า สมเด็จพระ
เจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรม

หลวงนราธิวาสราชนครินทร์โปรด ดอกไม้สีฟ้า
และดอก “พยับหมอก” จะทรงขึ้นชอบเป็น
พิเศษ

เรื่องเล่าของดอกไม้ชนิดนี้ ว่ากันว่า เป็น
ดอกไม้เจ้าเสน่ห์แสนโรแมนติกประจำวันเกิด
ของคนเกิดวันศุกร์ ซึ่งไม่เกี่ยวกับพระองค์ท่าน
เพราะทรงเกิดวันอาทิตย์ แต่ทรงขึ้นชอบสีของ
ดอกไม้มากกว่า

พยับหมอก ในวงศ์ Plumbaginaceae
ดอกเป็นช่อสีฟ้าอ่อน มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า
Plumbago auriculata Lam. ส่วนชื่อสามัญฝรั่ง
เรียก Cape leadwort หรือ White plumbago
เป็นไม้พุ่มขนาดเล็ก ดอกไม่มีกลิ่น สีดอกจะตัด
กับใบสีเขียวเข้มซึ่งมีความโดดเด่นยากจะ
หาต้นไม้ใดเหมือน มีช่วงในการออกดอกตลอด
ทั้งปี แต่ดอกจะบานสะพรั่งงดงามอย่างยิ่งใน
ฤดูหนาว

พยับหมอกมักนิยมปลูกเป็นฉากหลังใน
สวน ชอบแดดจัด น้ำปานกลาง หากต้องการ
ดูดอกจริงและชื่นชมความงามของดอกไม้ชนิด
นี้ มีเวลาว่างพักผ่อนสักสองสามวัน แวะไปดู
ได้ที่พระตำหนักคอยดั่ง

นอกจากดอกพยับหมอกแล้ว รอบพระ
ตำหนักยังมีดอกไม้สีฟ้า สีม่วงเทา และสีน้ำเงิน
อื่นๆ อาทิ มอร์นิ่ง กลอรี, ฟอว์เก้ท มี น้อยท,
ไวโอล่า, โลบเลีย, บลู ซิลเวีย ปลูกไว้โดยรอบ
บานสีขาวให้ความงดงามราวกับภาพวาด
ของจิตรกรเอก

● สกฤณา ประยูรศุข ●

แก้ศพทศกัณฐ์ ขึ้นพระเมรุมาศ

นิ ตยสาร ศิลปากร ของกรมศิลปากร ฉบับเดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2551 (แต่เพิ่งพิมพ์เสร็จ แล้วเพิ่งได้รับเมื่อสัปดาห์ก่อน) มีรูปประกอบสวยงาม เป็นจิตรกรรมผ่านผนังพระระเบียงวัดพระแก้ว กรุงเทพฯ รูป ขบวนแก้ศพทศกัณฐ์ขึ้นพระเมรุมาศที่ดั่งบนพระมหาพิชัยราชรถ

นอกจากขบวนแก้ศพทศกัณฐ์แล้ว ในภาพจิตรกรรมยังมีรูปพิเภกประทับนั่งบัญชาการงานพระเมรุมาศด้วย ผมเลยเปิดหนังสือบทละครเรื่อง รามเกียรติ์ พระราชนิพนธ์ในรัชกาลที่ 1 ตอนทำศพทศกัณฐ์ แล้วคัดมาให้อ่าน ดังนี้

๑ ให้ตั้งมหาเมรุมาศ

สี่มุขห้ายอดตั้งวิมาน
ทั้งเมรุทิศเมรุแทรกสายเรียง
มีชั้นอินทร์พรหมประนมกร
ประดับด้วยราชวัติฉัตรธง
ชั้นในพระเมรุทองนั้น
เพดานปักทองเป็นเดือนดาว
ทั้งระย้าพุ่มพวงดงมณี

๑ เมื่อนั้น

จึงให้เชิญพระศพเจ้าลังกา
ประดับด้วยเครื่องสูงเศวตฉัตร
ขนัดพลเกณฑ์แห่เป็นหลั่นลด
กลองชนะปี่ฆ้องก้องกึก
แตรงอนแตรฝรั่งเป็นคู่เคียง
จึงให้เคลื่อนรถทรงบรมศพ
โดยกระบวนไปตามรัถยา

อันโอภาสพรณรายฉายฉาน

สูงตระหง่านเงื่อมง่ามพร
ดูเพียงสัต์กัณฐ์สิงขร
รายรูปกินนรคนธรรพ์
พนมแก้วแกว่งคัสลับคั่น
มีบัลลังก์รัตนบุรี
แสงวาวด้วยแก้วมณีศรี
ก็เสร็จตามมีพระบัญชา ฯ

พญาพิเภกยักขา

ขึ้นมหาพิชัยราชรถ
กรรชิงรัตน์พัดโบกอลงกต
รถโยงร่นำเรียบเรียง
พันลิกครึกครื้นสนั่นเสียง
สำเนียงเอิกเกริกเป็นโกลา
พระจอมภพอิราชยักขา
ยังมหาเมรุมาศบุรี ฯ

งานพระเมรุ หรืองานศพเจ้านายมีในวรรณคดีหลายเล่ม นอกจากมีในรามเกียรติ์ ซึ่งสะท้อนวิถีประเพณีศพเจ้านาย ถังรัชกาลที่ 1 ที่ยกมานี้แล้ว ยังมีในโอเชนา, ขุนช้างขุนแผน, ลักษณะวงศ์ ฯลฯ ที่ผู้สอนวรรณคดีควรยกมาให้นักเรียนนักศึกษาได้ และช่วยกันเผยแพร่สู่สาธารณะ

ปัญหาที่ว่าวรรณคดียังมีชีวิตอยู่หรือ?

อก'
นาง

ต้นดอกพยับหมอกที่ทรงปลูกเอง

สีฟ้า และ ‘พยับหมอก’ ดอกไม้พระพิน

บนพระตำหนักคอยตุง

ถ้อยคำที่รับสั่ง “นี่คือบ้าน” สมเด็จพระศรีนครินทราบรมราชชนนี “สมเด็จพระย่า” ของชาวไทย ทรงหมายถึง พระตำหนักคอยตุง ที่ตั้งอยู่บนดอยตุง อ.แม่ฟ้าหลวง จ.เชียงราย ห่างจากตัวเมืองไปตามเส้นทางหมายเลข 110 เลี้ยวซ้ายที่ กม.870 ขึ้นไป .อีกราวๆ 17 กิโลเมตร

วงเวียนทางขึ้นพระตำหนักคอยตุงในวันนี้ ประดับ “ตุงสีฟ้า” อันเป็นสีโปรดของ “สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์” การตกแต่งสถานที่อาจเปลี่ยนแปลงไปบ้างจากหลายปีก่อน ทั้งสภาพแวดล้อม สีสนของดอกไม้ และการก่อสร้าง

แต่ที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงบนพระตำหนักคอยตุง คือสิ่งที่บ่งบอกถึงความรักความผูกพันระหว่าง “แม่-ลูก” ให้ประจักษ์อยู่จนบัดนี้

มูลนิธิแม่ฟ้าหลวงในพระบรมราชูปถัมภ์ นำคณะสื่อมวลชนไปเยือนโครงการพัฒนาคอยตุงเพื่อดูดอกไม้หลากหลายพันธุ์ที่จะนำมาประดับตกแต่งในงานพระราชพิธีพระราชทานเพลิงพระศพสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอฯ ซึ่งจะมีขึ้นในกลางเดือนพฤศจิกายน 2551

ก่อนจะถึงแปลงดอกไม้มานานพันธุ์ อมรรัตน์ บังคมเนตร หัวหน้างานต้อนรับส่วนท้องเที่ยวคอยตุงเล่าให้ฟังว่า พระตำหนักคอยตุงนับว่าเป็น “บ้านหลังแรก” ของสมเด็จพระ

ดอกไม้สีฟ้า-ม่วงหน้าพระตำหนัก

ดอกพยับหมอกบน

พระศรีนครินทราบรมราชชนนี ที่สร้างขึ้นด้วยพระราชทรัพย์ส่วนพระองค์

สมเด็จพระย่ามีรับสั่งว่า หลังพระชนมายุ 90 พรรษาจะไม่เสด็จไปประทับที่ประเทศสวิตเซอร์แลนด์ เช่นนั้นแล้ว ราชเลขาการในพระองค์ คือ ม.ร.ว.ดิศนัดดา ดิศกุล จึงต้อง หาสถานที่สำหรับสร้างเป็นที่ประทับแปรพระราชฐานจากการสำรวจหลายๆ พื้นที่ในที่สุดก็ได้เลือกคอยตุง สมเด็จพระย่าเองเมื่อทรงทอดพระเนตรแล้วก็ทรงพอพระราชหฤทัย จึงมีการสร้างบ้านหลังแรกของพระองค์ขึ้น

การก่อสร้างนั้น สมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ได้ประทานแนวพระดำริ ว่าให้สร้าง

ต้นดอกสีฟ้าหน้าพระตำหนักส่วน

แบบเรียบง่ายและใช้ประโยชน์เป็นไปตามพระประสงค์ พระสมณเสนาะระหว่างสถาปนาบ้านพื้นเมืองของสวิตเซอร์แลนด์ ตัวอาคารมีสองชั้นและประทับชั้นบนแยกเป็นสัดส่วนกันเป็นอาคารหลังเดียวเสมอชั้นล่างจะเกาะอยู่ตามไหล่เนินอยู่ที่ยาแล และเชิงเขาไหลรอบพระตำหนัก มีพิธีหนึ่งเรียกว่า พิธีปลูกเสนา